

TORJUMME VIERASLAJEJA- HANKEHAKU JA KUULUMISIA

5.5.2021

Reima Leinonen

Mikä on haitalliseksi säädetty vieraslaji?

- **EU:n vieraslajiasetuksen¹ mukaan vieraslajia pidetään haitallisena, jos sen tuonnin tai leviämisen on todettu uhkaavan tai haittaavan luonnon monimuotoisuutta. Haitallisia vieraslajeja ei saa tuoda EU:n alueelle tai siirtää jäsenvaltiosta toiseen, kasvattaa, myydä tai muuten pitää hallussaan eikä päästää ympäristöön. Vieraslajien torjunnan tarkoituksena on turvata luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemien toimintaa sekä näihin perustuvia hyötyjä ihmisten hyvinvoinnille.**

Haitallisten vieraslajien torjunnan perusteet

- **EU:n vieraslajiasetus (EU) N:o 1143/2014**
- **Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015)**
- **Valtioneuvoston asetus vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (704/2019)**
- **Lain perustelut: hallituksen esitys HE 82/2015**
- **Asetuksen perustelut: perustelumuuisto 23.5.2019**
- **Hallintasuunnitelma I, 2018**
- **Hallintasuunnitelma II, 2019**
- **Hallintasuunnitelma III, 2020**
- **Vieraslajit.fi- portaali**

Kuka hoitaa?

- **Vieraslajilain mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) valvoo EU:n vieraslajiasetukseen ja kansalliseen lakiin sisältyvien kieltojen ja velvoitteiden noudattamista.**
- **Vieraslajilaissa ei säädetä siitä, kenen tehtävänä on toteuttaa hallintasuunnitelmaa. Viranomaiset huolehtivat vieraslajien torjunnasta muussa laissa säädetyn toimivaltansa mukaisesti.**

Kuka hoitaa?

- ELY-keskuksen ja kunnan tehtävänä on edistää luonnonsuojelua alueellaan.
- Väyläviraston tehtävänä on muun ohella vastata valtion tie- ja rataverkosta ja niihin kohdistuvien toimien yhteensovittamisesta.
- Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin kuuluu muun ohella luonnonsuojelualueverkoston hoito ja käyttö

Kuka hoitaa?

- **Luonnonvarakeskus koordinoi hallintasuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä ja niiden seuranta. Luonnonvarakeskuksen johdolla toimiva kansallinen verkosto vieraslajien asiantunti-joista tukee vieraslajien seuranta.**
- **Tulli valvoo vieraslajiasetuksen mukaista maahantuontia sekä maahantuontikiellon noudattamista EU:n ulkopuolelta.**

Kuka hoitaa?

- Suomen ympäristökeskus tuottaa toimialallaan tämän lain täytäntöönpanoa varten tarvittavia asiantuntijapalveluja.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii vieraslajiasetuksen lupaviranomaisena ja vastaa luvissa tarkoitettujen toimipaikkojen valvonnasta.

Vieraslajikoordinaattorin tehtävät

- **koordinoida valtakunnallisesti viranomaisten ja muiden toimijatahojen yhteistyötä vieraslajien torjunnassa**
- **kehittää vieraslajiriskeihin liittyvää keskitettyä asiakaspalvelua ja sen yhteistyötä eri toimijoiden kanssa**
- **hallinnoida harkinnanvaraisia avustushakuja sekä koordinoida vieraslajien torjuntahankkeita**

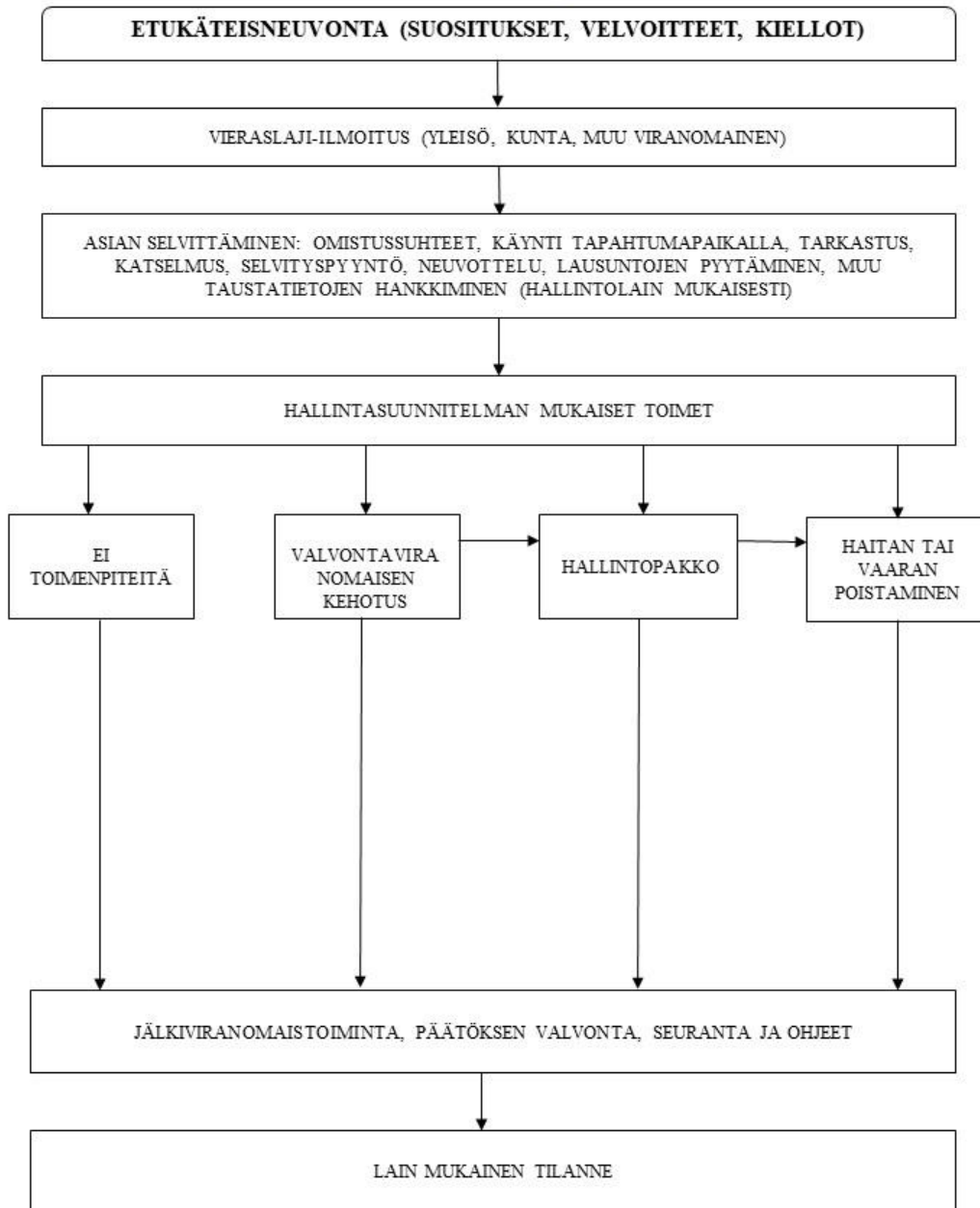

Vieraslajikoordinaattorin tehtävät

- **osallistua toimintamallien ja -käytäntöjen kehittämiseen vieraslajilainsäädännön noudattamisen valvonnan järjestämiseksi ja vieraslajien torjunnan edistämiseksi sekä edistää yhdenmukaista verkostomaista toimintaa ELY-keskusten vieraslajitehtävissä.**

Vieraslajit

VIERASLAJIASIAT JA HANKEHAKU

- **Vieraslajiasioihin rahoitusta MMM:stä (3 virkaa ja rahoitushaku vuosittain)**
- **Vieraslajiasioden suunnitteluryhmä**
- **Vieraslajiasioden neuvottelukunta**
- **TIEDOTTAMINEN**
- **Hankeavustushaku (MMM, KEHA, Kainuun ELY, kaikki ELYt) → Kohteena haitalliset vieraslajit**
- **Haku käynnissä 15.10.-30.11.2020**
- **Tiedotusta hausta mediassa ja ely-keskus.fi-sivustolla**

VIERASLAJIASIAT JA HANKEHAKU

HAKUEHDOT:

- hankkeella torjutaan haitalliseksi säädettyjä vieraslajia, eli kasvi- tai eläinlajeja, joka sisältyy joko kansalliseen tai EU:n vieraslajiluetteloon
- hanke toteuttaa haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmaa siten, että
  - hankkeen kohteena on alue, jossa haitallista vieraslajia on suunnitelman mukaan ensisijaisesti torjuttava; etusijalla ovat useampia tällaisia alueita sisältävät hankkeet, eli hankkeen tulisi olla alueellisesti mahdollisimman kattava,

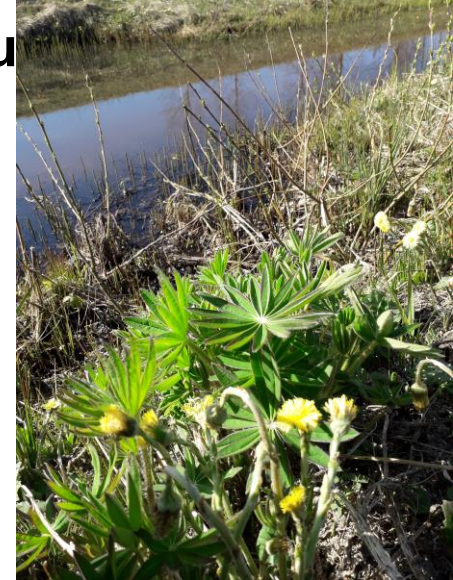

VIERASLAJIASIAT JA HANKEHAKU

- hankkeessa käytetään suunnitelmassa suositeltuja torjuntatoimenpiteitä tai –menetelmiä;
- hanke voi olla myös jälkiseurantahanke tai uusien torjuntamenetelmien testaushanke,
- hanke on yhteistyöhanke, jossa mukana on useita toimijoita (kunnat, kansalaisjärjestöt, muut julkiset ja yksityiset yhteisöt)
  - hanke sisältää toimenpiteitä, joilla hankkeen tuloksellisuutta voidaan seurata.

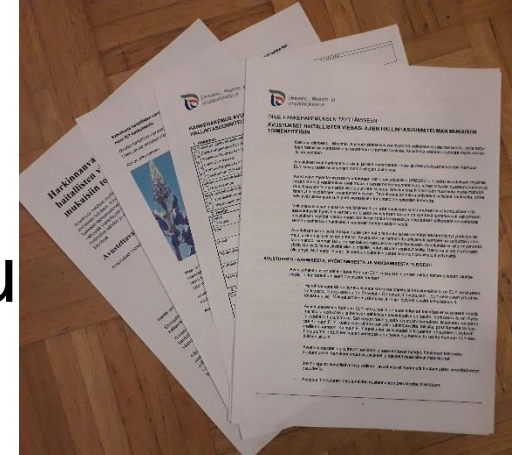

Haitallisten vieraslajien hankehaku

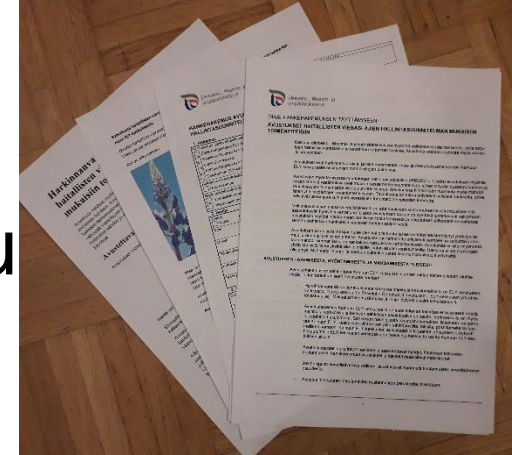
- **ENSIMMÄINEN HAKU**
- **HAKUAIKA 15.10.-30.11.2020 (SÄHKÖINEN JÄRJESTELMÄ MUKAAN 2.11.)**
- **YHTEENSÄ 64 HAKEMUSTA**
- **1-3 VUOTISIA HANKKEITA**
- **TORJUNTA- JA SEURANTAHANKKEITA, NEUVONTAHANKKEITA, TORJUNTATOIMENPIDEKOKEILUJA, MUITA HANKKEITA (TIEDONKERUU)**
- **HAKIJOINA KUNNAT SEKÄ YHDISTYKSET JA YHTEISÖT**
- **YKSITYISET JA YROTYKSET EIVÄT VOINEET HAKEA**

Haitallisten vieraslajien hankehaku

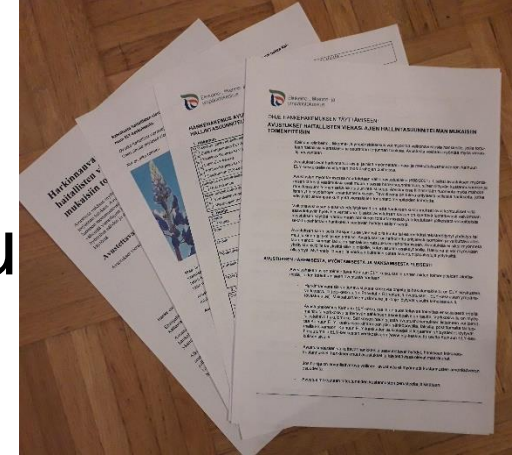
- **JÄTTIPALSAMI 39, KOMEALUPIINI 30, KURTTURUUSU 29, JÄTTIPUTKET 24, ESPANJANSIRUETANA 15, MINKKI 5, SUPIKOIRA 4, SAHALININTATAR/JAPANINTATAR 4, TÄPLÄRAPU 1, KANADANVESIRUTTO 1, KELTAMAJAVANKAALI 1**
- **MUUT LAJIT: RUTTOJUURI, LÄNNENKANUKKA, TERTTUSELJA, PIENNARMATARA, ISOSORSIMO, RUSOPAJUANGEROVO, VIITAPIHLAJA-ANGEROVO, PUNALEHTIRUUSU, KARHUNKÖYNNÖS, ALASKANLUPIINI**

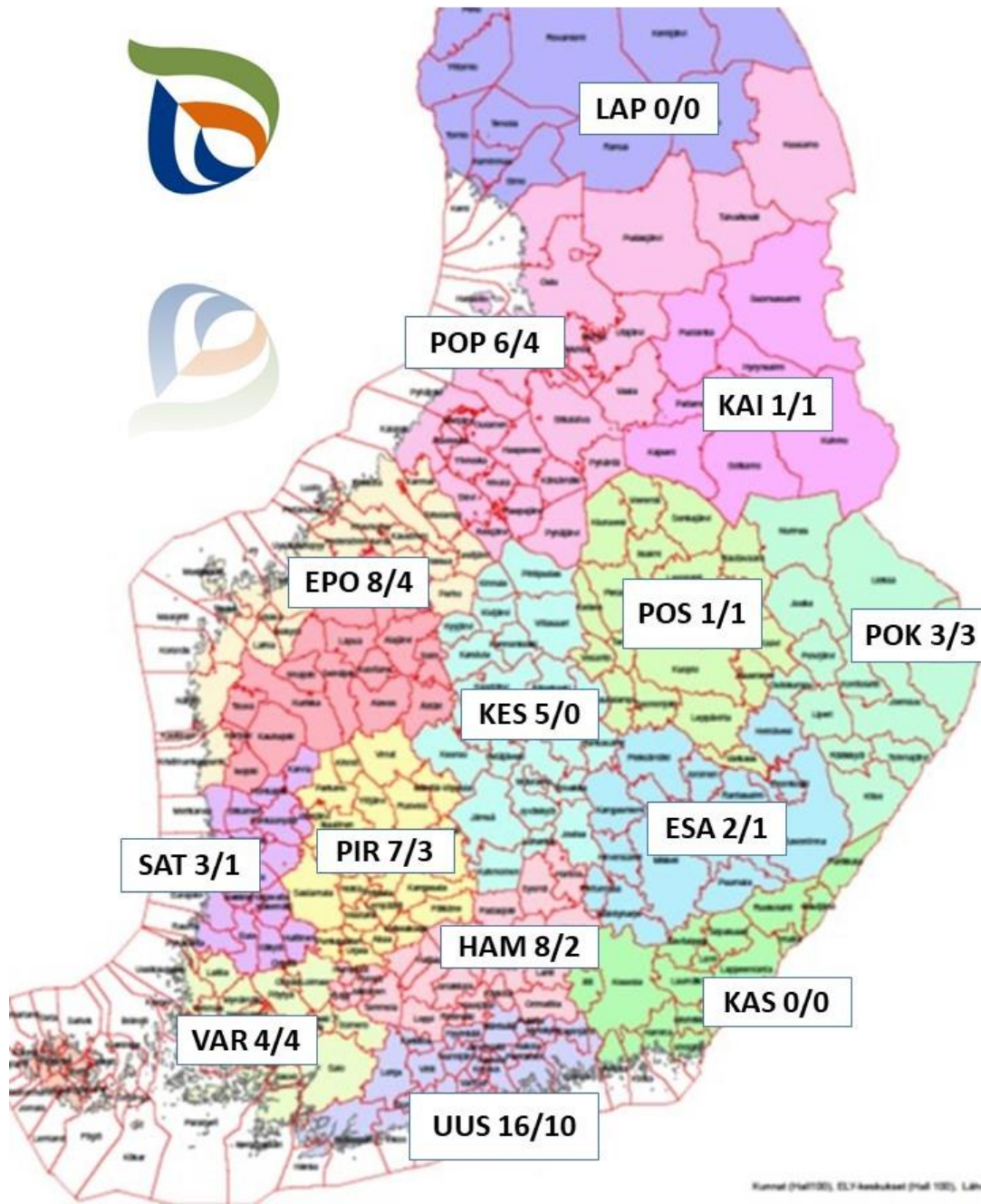

Haitallisten vieraslajien hankehaku

- **HANKKEIDEN KOKONAISSUMMA
4.698 775,92 EUROA**
- **HAETTU SUMMA 1.782 202,74 EUROA**
- **YHTEENSÄ JAOSSA 875 000 EUROA**
- **PRIORISOINTIA SIIS TARVITTIIN**
- **HANKKEET PISTEYTYTTY**
- **34 HANKETTA VOIDAAN RAHOITTA**
- **30 JÄÄ RAHOITTAMATTA**
- **TOIVEENA RAHOITUKSEN JATKUVUUS
VUOSITTAIN, KOSKA TARVETTA ON
SELVÄSTI ENEMMÄN**

HAKEMUKSET/MYÖNNÖT ELY-KESKUKSITTAIN

- **RAHOITETTAVISSA PAINOTETTIIN:
VARSINAINEN TORJUNTA,
LUONNONSUOJELUALUEET JA NIIDEN
LÄHIALUEET, VIRKISTYSALUEET,
SAARISTO- JA RANTALUONTO, NUORTEN
OSALLISTAMINEN HANKKEISSA SEKÄ
UUDET MENETELMÄT**
- **RAHOITUSTA ESTÄNEET TEKIJÄT:
RAHOITUS MUUALTA, KUNTIEN
OMISTUKSESSA KESKUSTAAJAMISSA
OLEVAT ALUEET, JOTKA KUNNAN TULEE
HOITAA JOKA TAPAUKSESSA, LISÄKSI EI
KOHDENNETUT HAKEMUKSET**

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

JÄTTIPUTKET

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

JÄTTIPALSAMI

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

KURTTURUUSU

KOMEALUPIINI

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

ESPANJANSIRUETANA

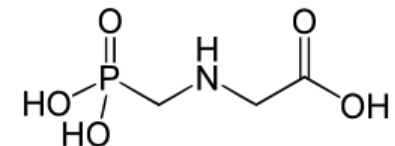

TORJUNNOISTA YLEENSÄ

- Torjuntaan oltava maanomistajan lupa
- Poltto ensisijainen vaihtoehto (siemenet)
- Kaatopaikoille vietäessä orgaaninen jäteosuus alle 10 %
- Kompostoinnissa lämpötila oltava 60-70 °C/3 viikkoa
- Peitettävä tiiviisti ja maalla peitettäessä tarpeeksi maata päälle ja tärytys
- Pitkäaikaista puuhaa, jälkiseuranta tärkeää
- Muista suojavälineet (jättiputket, kurturuusu)
- Ajoitus kevääseen monesti paras
- Siementämisen estäminen tärkeää
- Virtaavat vedet aina ylävirrasta alkaen.
- Glyfosaatti (Roundup) EU:n alueella hyväksyntä 2022
- Rautafosfaatti, kalkki
- Biologien torjunta (sukkulamadot)

YHDESSÄ ME TEEMME SEN !

